

ENERGIE

Grootverbruikers eisen overheidsingrijpen op oververhitte energiemarkt

Bert van Dijk Jeroen Groot 16 sept 12:02

De gasprijs is de afgelopen maanden sterk gestegen. Tegelijkertijd gaat de prijs voor het recht om een ton CO₂ uit te stoten hard omhoog, wat de kosten voor grootverbruikers nog verder opjaagt. Foto: Kees van de Veen/ANP

In het kort

- Toren hoge energieprijzen leiden tot productiebeperkingen in de industrie en hoge energierekeningen voor de consument.
 - De industrie luidt de noodklok en ook in de Nederlandse politiek klinkt de roep om in te grijpen.
 - In tegenstelling tot andere EU-landen, kijkt het kabinet voorlopig de kat uit de boom.
-

De gasprijs breekt record na record en dat betekent een veel hogere energierekening. Grote verbruikers uit de Nederlandse industrie slaan alarm en willen dat de overheid ingrijpt. De directies van aluminiumproducent Aldel, zinkproducent Nyrstar en chemiebedrijf ESD-SIC hebben een brandbrief aan demissionair minister Stef Blok (VVD, Economische Zaken en Klimaat) gestuurd.

'Met de huidige prijzen zitten we nu al op een punt dat we de productie zoveel mogelijk verminderen, de eerste fabrieken sluiten al en investeringen in onder andere verduurzaming worden opgeschort', schrijven de bestuurders van de industriebedrijven. Zij noemen de prijsstijgingen 'absurd' en willen op korte termijn een gesprek met de minister over maatregelen.

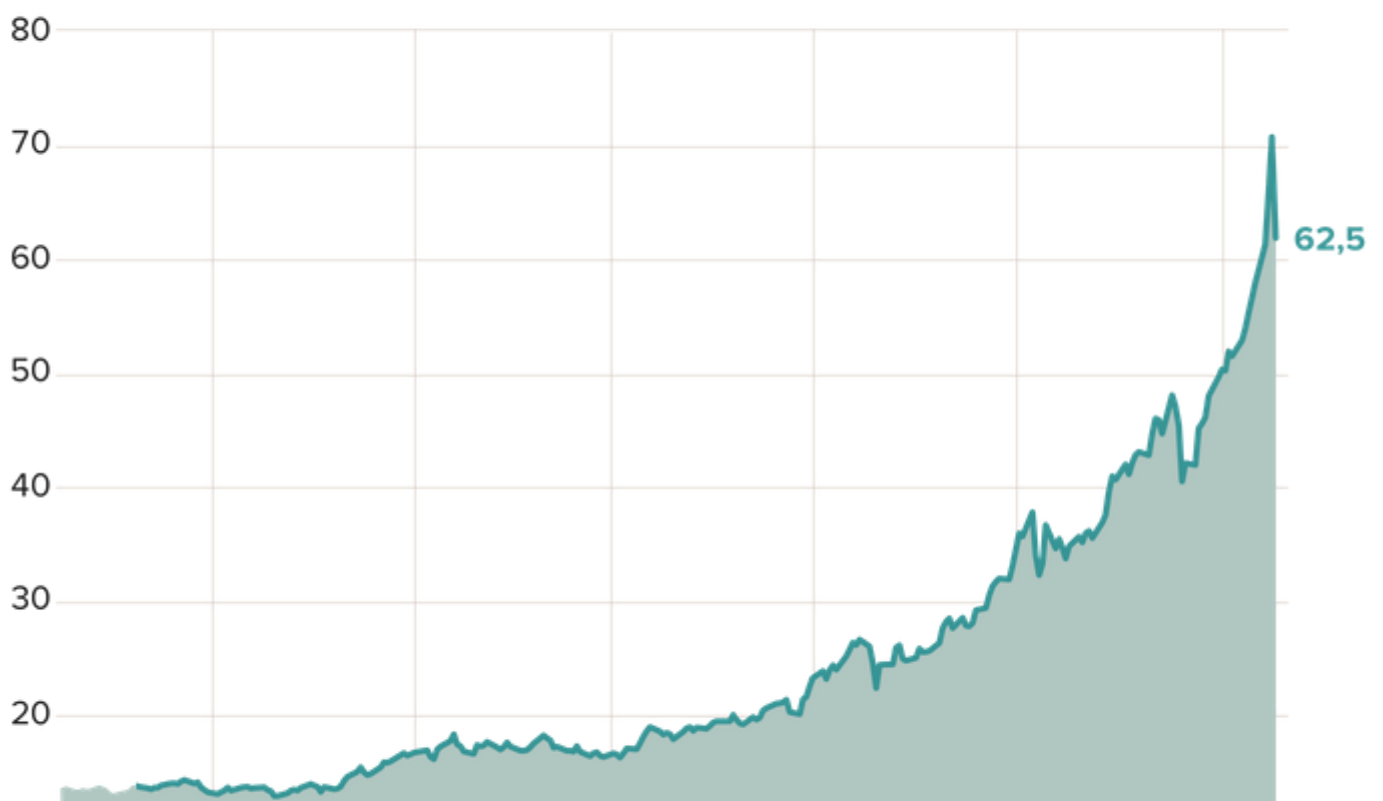
In het buitenland grijpt de overheid al in

De sterk gestegen energieprijzen zijn een Europees fenomeen en in veel andere Europese landen grijpt de overheid al in om de pijn te verzachten, vooral voor consumenten. Spanje verlaagde al tijdelijk de belasting op stroom en energieproductie. Ook Frankrijk, Italië, België en Griekenland hebben al maatregelen genomen of overwogen die, en eveneens in de Nederlandse politiek klinkt de roep om in te grijpen.

'Ik roep het kabinet op ervoor te zorgen dat er voldoende strategische aardgasvoorraden worden aangebracht, zodat we straks geen tekorten hebben en de prijzen onder controle worden gehouden', zegt Silvio Erkens, Tweede Kamerlid voor de VVD. Ook GroenLinks pleit voor ingrijpen, in de vorm van het aangaan van leveringscontracten voor gas voor de lange termijn. Tegelijkertijd ziet de partij in de gestegen prijzen een uitgelezen kans om nog meer in te zetten op de omschakeling naar groene stroom.

Gasprijs door het dak

TTF (virtuele marktplaats) gasfutures, in € per mWh

© FD | EH | Bron: ICE

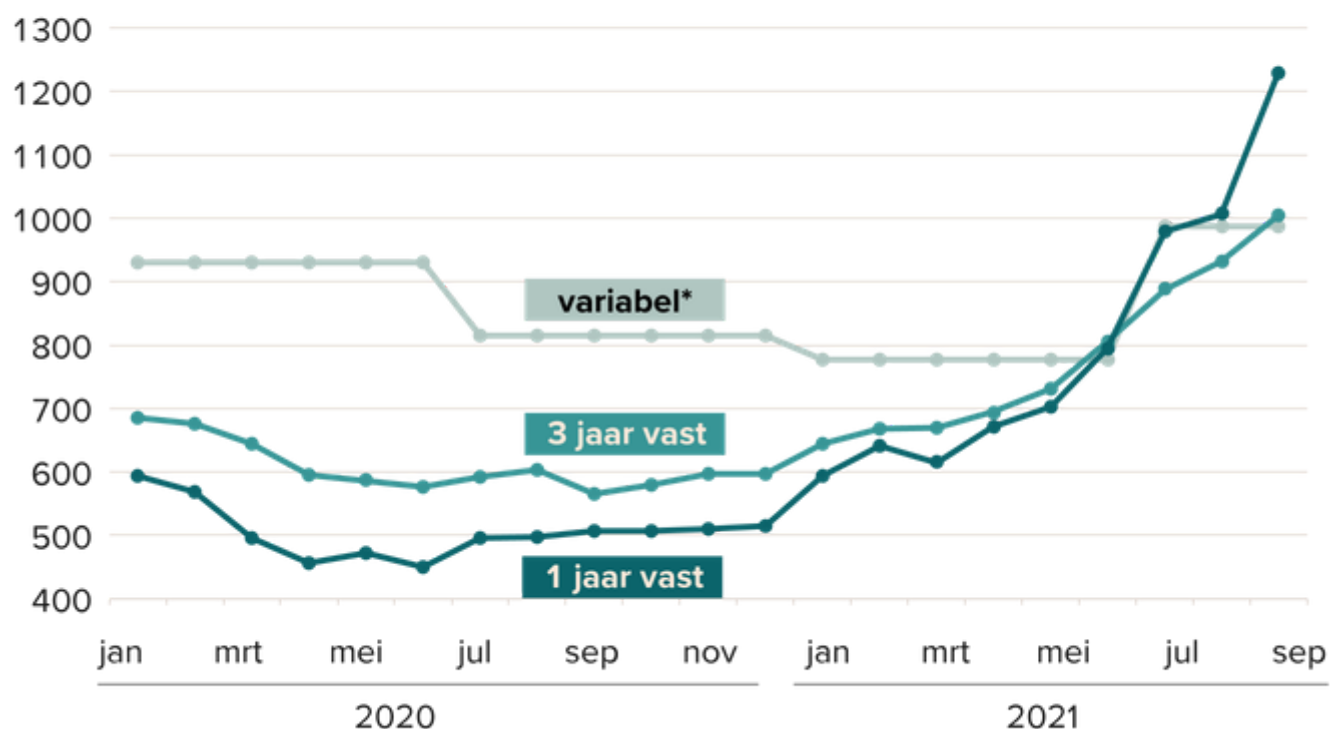
CO₂-uitstoot

De gasprijs is de afgelopen maanden sterk gestegen. Het belangrijkste gascontract in Europa, het zogenoemde TTF-contract, stond donderdagmiddag tegen het einde van de handelsdag op €62,5 per megawattuur (MWh). Dat is een forse daling vergeleken met een dag eerder maar nog altijd een zeer hoog niveau. Vergeleken met eind juli is de gasprijs bijna verdubbeld. Een prijs van €35 was toen al voor analisten reden tot zorg. Tegelijkertijd gaat ook de prijs voor het recht om een ton CO₂ uit te stoten hard omhoog, wat de kosten voor grootverbruikers nog verder opjaagt.

Als de prijzen zo hoog blijven zullen ook particulieren met een veel hogere energierekening worden geconfronteerd. Die kan voor een doorsneegezin op jaarbasis honderden euro's hoger uitpakken. 'Aan leveringskosten betaalden we vorig jaar gemiddeld nog in september € 507, nu is dat € 1229', zegt Sanne de Jong van vergelijkingssite Gaslicht.com. 'De rekening van de klimaatdoelstellingen lijkt nu echt op alle fronten bij huishoudens terecht te komen.'

Gasrekening fors omhoog

Gemiddelde ontwikkeling in gastarieven 2020/2021, op basis van de 5 voordeligste energiecontracten, in €

*Contracten Eneco, Essent & Vattenfall
© FD | EH | Bron: Gaslicht.com

In Spanje besloot de regering niet alleen de belasting op stroom te verlagen, deze week nog een stapje verder, maar ook voor in totaal €3,2 mrd 'overtollige winsten' weg te halen bij energiebedrijven.

Het Nederlandse kabinet kijkt voorlopig de kat uit de boom. Staatssecretaris van Economische Zaken & Klimaat Dilan Yeşilgöz (VVD) zegt de energieprijzen scherp in de gaten te houden. 'Het kabinet neemt de totale energierekening mee in de besluitvorming over de koopkracht dit najaar. De stijging is wereldwijd, maar de context hier is dat wij twee jaar geleden de energiebelasting (op elektriciteit, red.) hebben verlaagd. Maar je moet wel steeds naar de huidige situatie blijven kijken. [De prijsstijgingen] zijn een belangrijk punt, maar je moet geen inkomenspolitiek gaan voeren via het energiebeleid.'

Perfecte storm

De gasprijs is zo hoog door een combinatie van factoren die allemaal op hetzelfde moment opspelen. Zo kwam er weinig energie van windmolenparken waardoor er een groter beroep op met gas gestookte energiecentrales werd gedaan. Het voorjaar was relatief koud en de gasproductie is laag vanwege veel uitgesteld groot onderhoud aan gasvelden als gevolg van de coronapandemie. In Nederland zijn er bovendien dit jaar heel weinig gasvoorraden voor de winter aangelegd.

Tegelijkertijd stokt de aanvoer van vloeibaar gas (lng) naar Europa, omdat bedrijven in Azië bereid zijn nóg hogere prijzen te betalen.

Opvallend is dat niet alle grootverbruikers zich even druk lijken te maken over de explosief gestegen gasprijs. De Noorse kunstmestproducent Yara, die in Zeeland een grote fabriek heeft, beschouwt de hoge gasprijs vooralsnog als een bedrijfsrisico, zo stelt een woordvoerder.

Glastuinbouw Nederland, dat de belangen van de ondernemers in de glastuinbouw vertegenwoordigt, ziet meer in het versneld verduurzamen van de teelt van gewassen in kassen. 'De overheid kan de sector daarmee helpen met meer en beter doordachte subsidie. Wij pleiten niet voor meer subsidie op gas,' zegt voorzitter Adri Bom-Lemstra.

Lees ook

['Demissionair kabinet remt grote investeringen industrie'](#)

[Toenemende zorgen over gastoevoer naar Nederland](#)

[Hoge aardgasprijs stuwt CO₂-prijs naar record](#)
